

ΠΡΟΒΛΕΨΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ

Η κυπριακή εμπειρία

Λευκωσία, Hilton Park, 19 Νοεμβρίου 2009

Γιάννης Ευσταθόπουλος

Εισαγωγή

- Ανάλυση των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών των αναδιαρθρώσεων στην Κύπρο.
- Συγκριτική ανάλυση περιπτώσεων:
  - Αίτια.
  - Μέτρα.
  - Συμμετέχοντες.
  - Χαρακτηριστικά διαδικασιών.
  - Παράγοντες-κλειδιά (key-factor).
  - Αποτελέσματα.

Πληροφορίες – Στοιχεία

- Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Αναδιαρθρώσεων (ERM) του European Foundation:
  - Επισκόπηση Ημερήσιου Τύπου.
  - Έρευνες & Επιστημονικά άρθρα.
  - Τακτικές επαφές με συντεχνίες, εργοδοτικές οργανώσεις και δημόσιους φορείς.

Ενότητες παρουσίασης

1. Εμπειρία της προηγούμενης δεκαετίας (κλάδος ένδυσης και υπόδησης).
2. Ανάλυση χαρακτηριστικών, διαδικασιών και αποτελεσμάτων αναδιαρθρώσεων κατά την διάρκεια της τελευταίας 5ετίας.
3. Κρίση & Αναδιαρθρώσεις: υφιστάμενη κατάσταση και προοπτικές.

---

1. Η εμπειρία της προηγούμενης δεκαετίας

Η περίπτωση της βιομηχανίας ένδυσης και υπόδησης

Ορισμός αναδιάρθρωσης

- Ορισμός (Ε.Ε, 2008): «Μεταβολή του εργατικού δυναμικού μιας επιχείρησης που επηρεάζει τόσο τα ποιοτικά χαρακτηριστικά (απαιτούμενες δεξιότητες και ειδικότητες) όσο και τα ποσοτικά χαρακτηριστικά (αριθμός θέσεων εργασίας) ως αποτέλεσμα προσαρμογών της επιχείρησης σε διάφορα επίπεδα (οργάνωση, δομή, παραγωγικές διαδικασίες)».

Η περίπτωση της ένδυσης και υπόδησης

- Σε αντίθεση με άλλες οικονομίες της Ε.Ε, το φαινόμενο των αναδιαρθρώσεων στην Κύπρο, κατά την διάρκεια της τελευταίας 10ετίας, έλαβε μικρή σχετικά έκταση.
- **Κύρια αναφορά** στην δημόσια συζήτηση –πριν την σημερινή κρίση- αποτελούσε η περίπτωση των *μετεγκαταστάσεων* στις βιομηχανίες ένδυσης και υπόδησης στην δεκαετία 1990.
- **Απώλεια** του συγκριτικού πλεονεκτήματος χαμηλού εργατικού κόστους και έλλειμμα *διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας* των προϊόντων (Panayiotopoulos, 2000. Stavrakis, Vrontis, 2003).
- **Μεταφορά** παραγωγικών δραστηριοτήτων σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής.
- Από 11.500 άτομα το 1995 σε 2.200 το 2006.
- Εξέταση περιπτωσιολογικής μελέτης: **SYNEK Ltd.**

Παράδειγμα μετεγκατάστασης επιχείρησης ένδυσης: Synek

- Από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου (μέχρι και 800-900 εργαζόμενους στην Κύπρο).
- Σταδιακή μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων στην Ρουμανία από τα μέσα της δεκαετίας 1990 (Alison Hayes).
- Η Alison Hayes απασχολεί σήμερα 2000 εργαζόμενους σε δύο εργοστάσια στην Ρουμανία.
- Εξαγωγές προϊόντων στο Η.Β.

Η περίπτωση της ένδυσης και υπόδησης

- Παράγοντες επιδείνωσης της ανταγωνιστικότητας:
  - Αδυναμία παραγωγής προϊόντων υψηλής ποιότητας για ευρωπαϊκές αγορές (Stavrakis, Vrontis, 2003).
  - Εξειδίκευση σε «φθηνό ρούχο» για εξαγωγές σε ασταθείς αγορές της Μέσης Ανατολής.
  - Αύξηση εργατικού κόστους, ανταγωνισμός από ασιατικές χώρες και απελευθέρωση των αγορών.
  - Ποσοτικές και ποιοτικές ελλείψεις εργατικού δυναμικού.
  - ➔ **ΠΟΛΥΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ**

Η περίπτωση της ένδυσης και υπόδησης

- Στάση επιχείρησης και δημόσιων αρχών απέναντι στην αναδιάρθρωση:
- (1) Πρόληψη:
  - Ανεπάρκεια κρατικών πολιτικών για την αναζήτηση εναλλακτικών ανταγωνιστικών στρατηγικών*.
  - Ελάχιστες προσπάθειες από την επιχείρηση για συγκράτηση θέσεων απασχόλησης.
- (2) Διαχείριση και Επιπτώσεις:
  - Πλεονασμός γυναικείου εργατικού δυναμικού (+ 50 ετών)
  - Δεν προβλέφθηκαν εργαλεία ή μέτρα για την διαχείριση των πλεονασμών λόγω των υψηλών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης και της χαμηλής ανεργίας.
  - Ανεύρεση θέσεων εργασίας στον τριτογενή τομέα (π.χ τουρισμό) αλλά με χαμηλότερες αμοιβές.

Συμπεράσματα από την περίπτωση κλάδου ένδυσης και υπόδησης

- Η επιδείνωση της «ανταγωνιστικότητας-τιμής» υπήρξε η πιο εμφανής αιτία των αναδιαρθρώσεων.
- Έλλειμμα «διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας» ήταν ωστόσο η ουσιαστικότερη αιτία:
  - Μικρό μέγεθος κυπριακών επιχειρήσεων.
  - Αδυναμία εκπλήρωσης ευρωπαϊκών προδιαγραφών (ποιότητα, καινοτομία, *brand name*).
  - Έλλειψη δεξιοτήτων εργατικού δυναμικού σε όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας (Stavrakis, Vrontis, 2003).

Ερωτήματα που προκύπτουν από το συγκριμένο παράδειγμα σε σχέση με τις αναδιαρθρώσεις;

1. Ήταν αναπόφευκτη η δραστική συρρίκνωση της βιομηχανίας ένδυσης στην Κύπρο;
2. Αποτελεί η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων σήμερα έναν δυνητικό άξονα παρέμβασης για την πρόληψη των αναδιαρθρώσεων;
3. Σε τι βαθμό το έλλειμμα παραγωγικότητας της Κυπριακής οικονομίας αποτελεί σήμερα μια απειλή για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τα μελλοντικά επίπεδα απασχόλησης;
4. Μπορούμε σήμερα να θεωρούμε ως δεδομένες τις συνθήκες υψηλής ανάπτυξης και χαμηλής ανεργίας την στιγμή που το αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας φαίνεται να αγγίζει ορισμένα όρια (π.χ μαζικός τουρισμός);

2. Η εμπειρία των τελευταίων ετών

Ορισμένες περιπτώσεις αναδιαρθρώσεων της τελευταίας 5ετίας

- 2004 Διυλιστήριο Κύπρου (κλάδος πετρελαιοειδών).
- 2004-2006 Cyprus Airways (εθνικός αερομεταφορέας).
- 2005 Arab Bank (χρηματοπιστωτικός τομέας).
- 2006 British American Tobacco (καπνοβιομηχανία).
- 2008 Λιμένες Λάρνακας και Λεμεσού (υπηρεσίες λιμανιών).
- 2008 Υπηρεσίες Εδάφους Κυπριακών Αερογραμμών.
- 2009 Σφαγείο Κοφίνου (σε εξέλιξη).
- Άλλες μικρότερες περιπτώσεις ΚΕΟ, Τσιμεντοποιείο Βασιλικού, Thekona Press Ltd, AC Nielsen, Tsokkos Hotels, Société Générale of Cyprus, κλπ.
- Αποσπασματική εικόνα των αναδιαρθρώσεων λόγω του βάρους των πολύ μικρών επιχειρήσεων στην Κυπριακή οικονομία.
- **Δημόσιες ανακοινώσεις δεν συμπεριλαμβάνουν τις «σιωπηρές αναδιαρθρώσεις», δηλαδή τις αναδιαρθρώσεις στις ΜΜΕ επιχειρήσεις.**

2.1 Συνοπτική παρουσίαση πρόσφατων αναδιαρθρώσεων

*Αίτια, μέτρα, χαρακτηριστικά,
παράγοντες-κλειδιά, αποτελέσματα*

Arab Bank (2005)

- **Αίτια αναδιάρθρωσης:**
Υψηλός εργατικό κόστος / χαμηλά μερίδια εργασίας.
- **Συμμετέχοντες:**
Διοίκηση, ΕΤΥΚ, Υπουργείο Εργασίας (μεσολάβηση), Κεντρική Τράπεζα.
- **Μέτρα:**
Πρόθεση απόλυσης 68 θέσεων εργασίας
- **Χαρακτηριστικά:**
Διαφωνία με ΕΤΥΚ για το ύψος της αποζημίωσης των εργαζομένων.
- **Παράγοντες-κλειδιά:**
  - Απόρριψη μεσολαβητικής πρότασης Υπουργείου Εργασίας
  - Πρόθεση τερματισμού εργασιών και απόλυση των 176 συνολικά εργαζομένων
  - Παρέμβαση Κεντρικής Τράπεζας
  - Επανασύνδεση διαπραγματεύσεων
- **Αποτέλεσμα:**
Απόλυση 60 εργαζομένων και συμβιβαστική λύση για αποζημιώσεις.

Κυπριακές Αερογραμμές (2004-2006)

- **Αίτια:**
Σοβαρές οικονομικές δυσκολίες έπειτα από αλλαγές στο θεσμικό και ανταγωνιστικό περιβάλλον (απελευθέρωση αγοράς, κανόνες ανταγωνισμού).
- **Συμμετέχοντες:**
Διυπουργική Επιτροπή, Διοίκηση, Συντεχνίες, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- **Μέτρα:**
Σχέδιο διάσωσης (αποφυγή πτώχευσης) και Σχέδιο Αναδιάρθρωσης.
- **Χαρακτηριστικά:**
Σύνθετες και πιεστικές διαπραγματεύσεις σε ένα νέο θεσμικό περιβάλλον έπειτα από την ένταξη στην Ε.Ε.
- **Παράγοντες-κλειδιά:**
- Παρέμβαση κράτους (εγγύηση δανείου), μεσολάβηση από το Υπουργείο Εργασίας, κοινωνικός διάλογος.
- **Αποτελέσματα:**
- 400 περίπου εργαζόμενοι έχασαν την εργασία τους. Πρόσθετες αποζημιώσεις. Διάσωση εταιρίας και ανάκτηση κερδοφορίας.

British American Tobacco (2006)

- **Αίτια:**
Ανταγωνιστικότητα / Παγκόσμιο σχέδιο αναδιάρθρωσης.
- **Συμμετέχοντες:**
Διοίκηση, Συντεχνίες.
- **Μέτρα:**
Πλεονασμός 89 εργαζομένων στην παραγωγή.
- **Χαρακτηριστικά:**
Συγκροτημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης με *ενεργητικά* και *παθητικά* μέτρα + προσπάθεια πρόληψης αναδιάρθρωσης (τεχνικοοικονομική μελέτη)
- **Παράγοντες-κλειδιά:**
Κουλτούρα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης πολυεθνικής επιχείρησης.
- **Αποτελέσματα:**
Υψηλότερες αποζημιώσεις / Μηχανισμός στήριξης εργαζομένων.

Λιμένες Λεμεσού και Λάρνακας (2008)

- **Αίτια:**
Υψηλό κόστος εργασίας και μέσο όρο ηλικίας.
- **Συμμετέχοντες:**
Σύνδεσμος Ναυτικών Πρακτόρων Κύπρου, Συντεχνίες, Υπουργείο Συγκοινωνιών.
- **Μέτρα:**
Σχέδιο πρόωρης συνταξιοδότησης.
- **Χαρακτηριστικά:**
Αντικατάσταση «παλαιών» εργαζομένων με «νέους».
- **Παράγοντες-κλειδιά:**
Κοινωνικός διάλογος – Διαπραγματεύσεις οδήγησαν σε αμοιβαία αποδεκτή λύση.
- **Αποτελέσματα:**
Ικανοποίηση αιτημάτων 133 εργαζομένων (ύψος πρόσθετων αποζημιώσεων) και εργοδοτών (μείωση κόστους εργασίας κατά 60% με πρόσληψη νέων λιμενεργατών).

Υπηρεσίες Εδάφους Κυπριακών Αερογραμμών (2008)

- **Αίτια:**
Σχέδιο αναδιάρθρωσης / Προβλήματα ανταγωνιστικότητας.
- **Συμμετέχοντες:**
Διοίκηση, Συντεχνίες, Υπουργείο Εργασίας (μεσολάβηση), Υπουργείο Οικονομικών.
- **Μέτρα:**
Εξωτερίκευση εργασιών σε κοινοπραξία με την Swissport.
- **Χαρακτηριστικά:**
Αντιδράσεις από εργαζόμενους (έλλειψη διαβούλευσης) / Απεργιακές κινητοποιήσεις.
- **Παράγοντες-κλειδιά:**
Μεσολάβηση Υπουργείου Εργασίας / Οικονομική συμβολή Υπουργείου Οικονομικών.
- **Αποτελέσματα:**
Διάφορες επιλογές για τους 140 εργαζόμενους / Πρόσθετες αποζημιώσεις.

Σφαγείο Κοφίνου (σε εξέλιξη)

- **Αίτια:**

Οικονομικές δυσκολίες έπειτα από την απελευθέρωση της αγοράς.

- **Συμμετέχοντες:**

Διοίκηση, Συντεχνίες, Υπουργείο Εσωτερικών.

- **Χαρακτηριστικά:**

Σχέδιο διάσωσης και Σχέδιο Αναδιάρθρωσης.

- **Παράγοντες-κλειδιά:**

Παρέμβαση του κράτους για αποφυγή της πτώχευσης (αναμονή έγκρισης κρατικής εγγύησης δανείου).

2.2 Συμπεράσματα από την πρόσφατη εμπειρία

2.2.1 Στόχος της αναδιάρθρωσης:

Αποφυγή ή διαχείριση επιπτώσεων;

- Σε 4 από τις 7 περιπτώσεις παρατηρούμε δράσεις που αποσκοπούν, ταυτόχρονα, στην πρόληψη και στην διαχείριση απολύσεων.
- Απολύσεις για ενίσχυση ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των επιχειρήσεων (Cyprus Airways, Arab Bank, Λιμένες Λεμεσού/Λάρνακας, BAT).
- Σε γενικές γραμμές, οι δράσεις για την διαχείριση των αναδιαρθρώσεων έχουν «παθητικό» χαρακτήρα (αποζημιώσεις).
- Εξαίρεση αποτελεί η BAT που -πέραν της πρόσθετης αποζημίωσης- έθεσε σε λειτουργία έναν μηχανισμό στήριξης των εργαζομένων.

2.2.2 Συμμετέχοντες στις διαδικασίες της αναδιάρθρωσης

- Διοίκηση της επιχείρησης & Συντεχνίες κατέχουν αδιαμφισβήτητα πρωταγωνιστικό ρόλο στην διεργασίες της αναδιάρθρωσης.
- Σε 5/7 ωστόσο περιπτώσεις, διαπιστώνουμε την παρέμβαση των δημόσιων αρχών:
  - *Ιδιοκτησιακό καθεστώς της επιχείρησης (Κ.Α, Σφαγείο Κοφίνου, Λιμένες)*
  - *Την ομαλή ή συγκρουσιακή έκβαση των διαπραγματεύσεων (Arab Bank, Υπηρεσίες Εδάφους Κ .Α)*
  - *Τις κοινωνικές επιπτώσεις μιας ενδεχόμενης πτώχευσης επιχειρήσεων με μεγάλο αριθμό εργαζομένων (Κυπριακές Αερογραμμές, Σφαγείο Κοφίνου).*
  - *Τον στρατηγικό χαρακτήρα ορισμένων δραστηριοτήτων (Κ.Α, Υπηρεσίες Εδάφους).*

2.2.3 Αίτια της αναδιάρθρωσης

- Σε 6 από τις 7 επιχειρήσεις, η αναδιάρθρωση εντάσσεται σε μια λογική ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- Σε μία περίπτωση (τσιμεντοποιείο), η αναδιάρθρωση οφείλεται σε αλλαγές βιομηχανικής φύσεως (συγχώνευση και τεχνολογικός εκσυγχρονισμός).
- Σε μια επίσης περίπτωση, η αναδιάρθρωση ανάγεται σε αδυναμία της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις περιβαλλοντικές προδιαγραφές της Ε.Ε (Διυλιστήριο Λάρνακας).
- Σε τρεις περιπτώσεις (Κ.Α, σφαγείο, διυλιστήριο), η αναδιάρθρωση αποτελεί απόρροια των μεταβολών στο θεσμικό περιβάλλον των επιχειρήσεων (φιλελευθεροποίηση αγορών και κανόνες ανταγωνισμού, νέες προδιαγραφές παραγωγής).
- Τέλος, στην περίπτωση της ΒΑΤ, η αναδιάρθρωση εντάσσεται σε μια ευρύτερη δυναμική που εξελίσσεται σε παγκόσμιο επίπεδο.

2.2.4 Κύρια μέτρα της αναδιάρθρωσης

- Σε 6/7 περιπτώσεις, κύριο αποτέλεσμα της αναδιάρθρωσης αποτελεί η κατάργηση θέσεων εργασίας.
- Σε μια περίπτωση (Λιμένες Λεμεσού και Λάρνακα), στόχο της αναδιάρθρωσης υπήρξε η αντικατάσταση υψηλά αμειβόμενων θέσεων.
- Διαφοροποίηση επιχειρήσεων κρατικού τομέα και ιδιωτικού.
- Εθελούσιο χαρακτήρα, πρόωρη συνταξιοδότηση.
- Σε τρεις επίσης περιπτώσεις, το κράτος ανέλαβε καθοριστικό ρόλο στην διαδικασία της αναδιάρθρωσης, είτε για την πρόληψη της απώλειας θέσεων εργασίας με την παροχή εγγύησης σε δάνεια (Κ.Α, Σφαγείο), είτε αναλαμβάνοντας το κόστος του σχεδίου (Υπηρεσίες Εδάφους – Υπουργείο Οικονομικών).

2.2.5 Εργατικές διαφορές

- Διαπιστώθηκαν εργατικές διαφορές σε **3 από τις 7** περιπτώσεις (Arab Bank, Κ.Α και Υπηρεσίες Εδάφους).
- Οι διαπραγματεύσεις στις υπόλοιπες επιχειρήσεις όπως και γενικότερα, στις περισσότερες περιπτώσεις αναδιαρθρώσεων διεξάχθηκαν σε ομαλές συνθήκες.

2.2.6 «Παράγοντες-κλειδιά» (key-factors)

- Η ποιότητα του συστήματος εργασιακών σχέσεων στην Κύπρο διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην έκβαση των διαπραγματεύσεων μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών.
- Το σύστημα κοινωνικού διαλόγου στην Κύπρο διαμορφώνει ένα κλίμα εμπιστοσύνης, επιτρέποντας τους κοινωνικούς εταίρους να επεμβαίνουν και να λαμβάνουν κοινές αποφάσεις σε ζητήματα μείζονος σημασίας (Soumeli, 2006).
- Θετική στάση έναντι της διαβούλευσης και της συνεργασίας, σεβασμό και κατανόηση μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, ικανότητα αποτελεσματικής συμμετοχής σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων (Constantinou, 2005)
- Αποκεντρωμένο σύστημα συλλογικών διαπραγματεύσεων. Οι διαπραγματεύσεις στις επιχειρήσεις συνάπτονται με μεγαλύτερη ευκολία δεδομένου ότι εκπρόσωποι των εργαζομένων και εργοδότες διατηρούν στενότερες και πιο «αρμονικές» σχέσεις.

2.2.6 Παράγοντες-κλειδιά

- Σύστημα Εργασιακών Σχέσεων στην Κύπρο δύναται να εκληφθεί ως έναν θεμελιώδη **άυλο πόρο** με θετική επίδραση στην ποιότητα των σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ εργαζομένων, επιχειρήσεων και κράτους.
- **Τμήμα «κοινωνικού κεφαλαίου»:**
  - Σύμφωνα με τον Pierre Bourdieu, το «κοινωνικό κεφάλαιο είναι το άθροισμα των υφιστάμενων ή δυνητικών πόρων που απορρέουν από την ύπαρξη ενός βιώσιμου δικτύου λιγότερο ή περισσότερο θεσμοθετημένων σχέσεων αμοιβαίας αναγνώρισης και σεβασμού».
  - Στην ίδια γραμμή, ο Αμερικανός ερευνητής Robert Putnam, ορίζει το κοινωνικό κεφάλαιο ως «τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής οργάνωσης, όπως η εμπιστοσύνη, οι κανόνες και τα δίκτυα που είναι σε θέση να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα μιας κοινωνίας διευκολύνοντας τον συντονισμό των δράσεων».

2.2.6 Παράγοντες-κλειδιά

- Όταν οι διμερείς διαπραγματεύσεις οδηγήθηκαν σε αδιέξοδο, το Κυπριακό κράτος απέδειξε ότι διαθέτει την ικανότητα να οδηγήσει τις αντικρουόμενες πλευρές σε αμοιβαία αποδεκτή λύση.
- Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να πραγματοποιηθεί στην μεσολαβητική υπηρεσία του Τμήματος Εργασιακών Σχέσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η οποία διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην γεφύρωση των εργατικών διαφορών.
- Παρέμβαση των κυβερνητικών αρχών υπήρξε καθοριστική, ιδιαιτέρως όταν η ανεύρεση άμεσων λύσεων παρουσίαζε επιτακτικό χαρακτήρα για οικονομικούς λόγους (Κυπριακές Αερογραμμές), ή, για άλλους λόγους «δημοσίου συμφέροντος» (Υπηρεσίες Εδάφους Κ.Α).

2.2.7 Αποτελέσματα

- Στις 6 περιπτώσεις που αφορούν στην διαχείριση των αναδιαρθρώσεων, καταβολή πρόσθετων αποζημιώσεων πέραν της νομοθεσίας.
  - Κύριο χαρακτηριστικό και αποτέλεσμα των αναδιαρθρώσεων.
- Μία μόνο επιχείρηση εισήλθε στην διαδικασία να προβλέψει ενεργητικές δράσεις με στόχο την επανένταξη του πλεονάζοντος προσωπικού στην αγορά εργασίας (BAT).
- Πιθανή ερμηνεία για την απουσία ειδικά σχεδιασμένων ενεργητικών μέτρων για το πλεονάζον προσωπικό:
  - Κατάσταση σχεδόν πλήρους απασχόλησης.
  - Περιορισμένο αντίκτυπο αναδιαρθρώσεων που δεν ώθησαν τις δημόσιες αρχές ή τους κοινωνικούς εταίρους στην αναζήτηση πιο συστηματικών και σύνθετων τρόπων αντιμετώπισης των επιπτώσεών τους.
    - **Η ΚΡΙΣΗ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΝΑ ΔΡΟΜΟΛΟΓΕΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ...**

3. Κρίση & Αναδιαρθρώσεις

Η κρίση ως «πηγή καινοτομιών» για την πρόληψη και διαχείριση της κρίσης;

Σε επίπεδο δημόσιων πολιτικών

■ Σε πρώτη φάση:

- Τέσσερις άξονες (παράνομη απασχόληση, εντατικοποίηση προσπαθειών δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, κλπ)
- Σε σχέδια για επιμόρφωση και κατάρτιση των ανέργων (*Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Συνεχόμενης Κατάρτισης*).
- Σε δεύτερη φάση, διαμόρφωση δύο νέων σχεδίων για την αντιμετώπιση της κρίσης και της ανεργίας:
- Το πρώτο σχέδιο προβλέπει την οικονομική στήριξη των επιχειρήσεων που προσλαμβάνουν ανέργους.
- Ένα δεύτερο σχέδιο είναι υπό διαμόρφωση, το οποίο αφορά στην στήριξη των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες ώστε να αποφευχθούν οι απολύσεις.

Σε επίπεδο επιχειρήσεων

- Μέτρα πρόληψης αναδιαρθρώσεων σε δύο επιχειρήσεις (Muskita – Alco).
- **Αίτια:**
Μείωση ζήτησης από εξαγωγικούς προσανατολισμούς (κυρίως Η.Β).
- **Μέτρα:**
Προσωρινή μείωση χρόνου εργασίας
- **Χαρακτηριστικά:**
  - Αποδοχή μέτρου δεδομένου ότι το εργατικό δυναμικό αποτελείται από εξειδικευμένες εργάτριες (δυσκολία ανεύρεσης αντίστοιχων θέσεων εργασίας)
  - Καταβολή κοινωνικών ωφελημάτων για πενθήμερη εργασίας.
  - Επιστροφή όλων των εργαζομένων σε κανονικά ωράρια.

Σε επίπεδο κοινωνικών εταιριών

- Σειρά προτάσεων από εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις για την πρόληψη και διαχείριση της ανεργίας εν μέσω κρίσης μεταξύ των οποίων:
  - Αξιοποίηση των αποθεματικών του Ταμείου για Πλεονάζον Προσωπικό για την κάλυψη των εργοδοτικών εισφορών σε περίπτωση πρόσληψης ανέργου εντός των πρώτων δύο ή τριών μηνών από την ημέρα που αυτός κατέστη άνεργος (ΟΕΒ).
  - Μελέτη και θέσπιση νομοθετικών ή άλλων μέτρων για την παρεμπόδιση των απολύσεων στη βάση και των προτάσεων για εκσυγχρονισμό του περί Τερματισμού Απασχολήσεως Νόμου (ΠΕΟ)
  - Επίσπευση πολιτικών για αύξηση της παραγωγικότητας (ΣΕΚ)

Σύνοψη - Συμπεράσματα

- **Περιορισμένο αριθμό και αντίκτυπο** αναδιαρθρώσεων χάρη στις συνθήκες υψηλών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης.
- **Απουσία ειδικών μέτρων** και εργαλείων για πρόληψη και διαχείριση αναδιαρθρώσεων.
- **Κοινωνικές και οικονομικές** επιπτώσεις εξομαλύνθηκαν:
  - Χαμηλή ανεργία, έλλειψη εργατικού δυναμικού.
  - Ποιότητα συστήματος εργασιακών σχέσεων.
- **Σημερινή κρίση** –παρά το μικρό της αντίκτυπο στην κυπριακή οικονομία- στηρίζει την διεξαγωγή συζητήσεων αλλά και την εισαγωγή νέων μέτρων για την αντιμετώπιση ανεργίας και των απολύσεων.
- **Ευκαιρία συζήτησης** για την αναγκαιότητα καθιέρωσης πιο σύνθετων και συστηματικών μέτρων τόσο για την *πρόληψη* όσο και την *διαχείριση* των αναδιαρθρώσεων.